

21

Miramarges

Butlletí dels Estudis Universitaris de Vic

Editorial

Amb l'any nou arriba el primer número de la revista *Miramarges* del curs 1994-95. Dins del seu contingut, aquesta vegada força variat, hi trobareu articles i entrevistes que fan referència a dos aspectes diferents dels EUV i que són les dues cares d'una mateixa moneda. Una cara és el conjunt d'activitats, celebracions i transformacions que es couen en el si de la comunitat universitària; i l'altra són les activitats que durant l'any 95 donaran presència exterior als EUV.

Dins la primera tendència, hi apareix un sondeig realitzat a estudiants, professors i personal no docent sobre la influència que exerceixen els EUV a la ciutat de Vic i sobre el seu futur universitari. També hem parlat amb Xavier Alabern del canvi de fesomia del campus, informació que han ampliat els arquitectes Jacint Raurell i Manuel Anglada en un petit reportatge. L'entrevista a Anton Granero fa una revisió dels deu anys de vida d'Eumo Gràfic.

Des dels diferents centres, Ramon Rial i Cinto Torrents presenten un article sobre les jornades d'Educació per al Desenvolupament organitzades per l'Escola de Mestres; Montserrat Vall, de l'Escola d'Infermeria, teoritza sobre la comunicació i l'educació per a la Salut, i Ronald Puppo, des de la Facultat de Traducció, ens parla del conflicte entre dues civilitzacions: l'amish i l'americana. En una entrevista, Jaume Carbonell analitza l'impacte dels nous plans d'estudis, mentre que Fina Guix valora l'augment de la presència de llengües estrangeres en aquests plans.

Pel que fa referència a la projecció exterior, es publiquen articles sobre tres fets importants per als EUV que s'esdevindran durant el 1995. En primer lloc, Mercè Rocafiguera ens presenta la Societat Verdaguier com a organitzadora de les celebracions de l'Any del Segle Romàntic; Toni Susín explica el què i el

com del IV Congrés de Matemàtica Aplicada, amb seu a Vic, que tindrà lloc el setembre vinent; Enric Casulleras, director del DEGI, ens ofereix un article sobre el canvi de nom del programa Erasmus.

A la secció *Informe* apareixen els resultats del treball realitzat per tres professors de l'Escola d'Infermeria sobre els hàbits tabàquics dels estudiants dels EUV i en el *Qui és qui* es presenten els professionals que treballen a l'Editorial Eumo i a Eumo Gràfic. Per últim, el professor d'Economia, Rafael Madariaga, fa una ressenya del llibre *Elements Fonamentals d'Economia Política* d'Alessandro Roncaglia a la secció de *Novetats Editorials*.

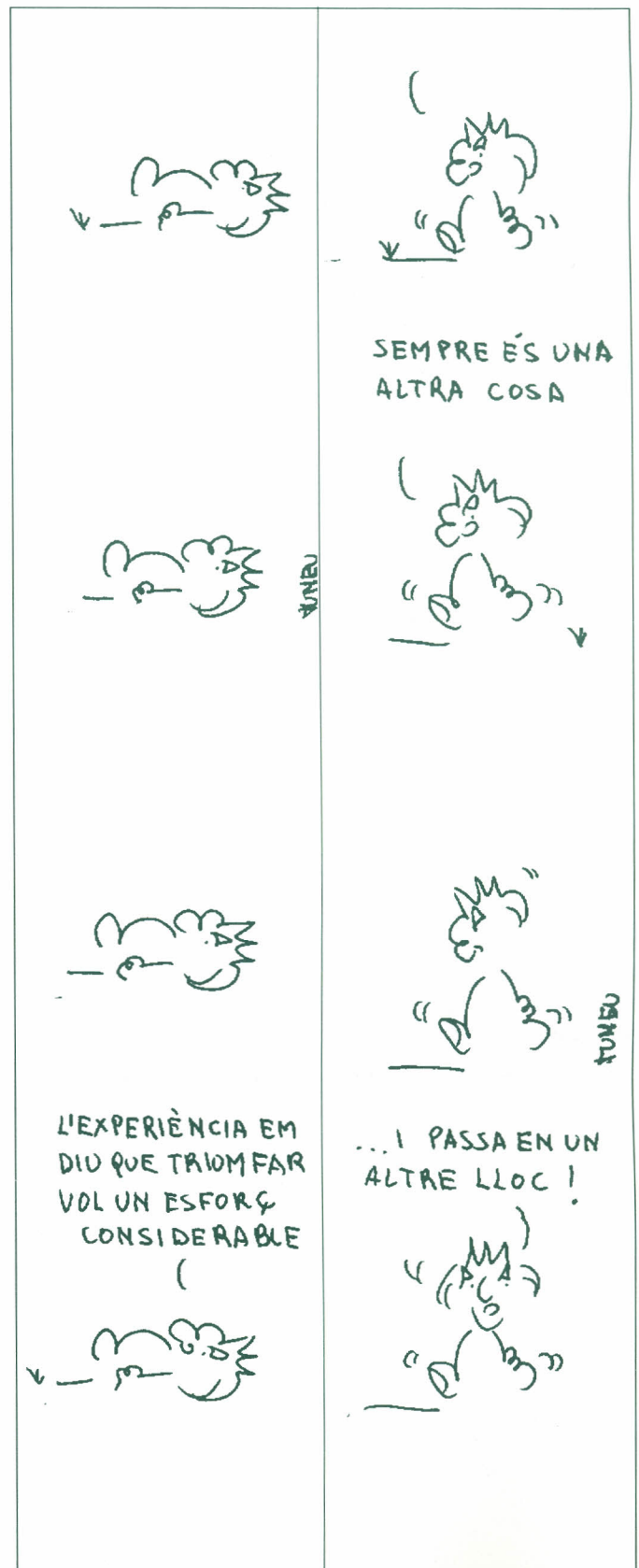

Sumari

El Reietó

Miquel Tuneu

- 1 **Editorial**
- 2 **El Reietó.** Miquel Tuneu
Tema
- 3 **La preparació de Vic com a ciutat universitària.** Sondeig
Josep Burgaya
Entrevista
- 5 **Xavier Alabern.** Mercè Rocafiguera
Reportatge
- 7 **Les noves construccions dels EUV.** Manuel Anglada, Jacint
Raurell
Entrevista
- 9 **Anton Granero.** Mercè Rocafiguera
Reportatge
- 11 **La Societat Verdaguer i l'Any del Segle Romàntic.** Mercè
Rocafiguera
Politècnica
- 13 **Congrés de Matemàtica Aplicada.** Antoni Susín
Magisteri
- 15 **El conflicte Nord-Sud i l'educació.** Cinto Torrents, Ramon Rial
Empresarials
- 17 **Adéu Erasmus. Hola, Sòcrates.** Enric Casulleras
Traducció i Interpretació
- 18 **Dret i comunitat. El cas dels amish.** Ronald Puppò
Infermeria
- 20 **Educació per a la salut.** Montserrat Vall
Idiomes
- 22 **Els idiomes i els plans d'estudi.** Fina Guix
Entrevista
- 23 **Jaume Carbonell.** Mercè Rocafiguera
Informe
- 25 **«Un dia sense fum als EUV»**
- 27 **Qui és qui: Eumo Editorial i Eumo Gràfic**
Novetats Editorials
- 28 **Elements fonamentals d'Economia Política**
Rafa Madariaga

Consell de redacció: Lourdes Albiac, Josep Burgaya, Mercè Rocafiguera, Maica Bernal, Joan Vancells, Joan Masnou, Xus Ugarte.

Fotografies: Josep Maria Ròma (Servei d'Àudio-visuals dels EUV). **Disseny:** Eumo Gràfic.
Impressió: Emegé Indústries Gràfiques. **Dipòsit Legal:** 44.156-1985. **ISBN:** 1134-4407

La preparació de Vic com a ciutat universitària

* Josep Burgaya

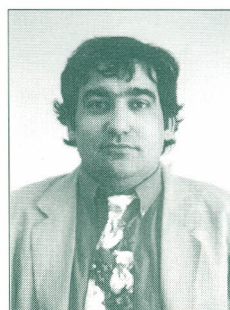
Vic ha tingut històricament una vocació universitària del tot inqüestionable. Aquesta voluntat s'ha materialitzat, des de finals dels anys setanta ençà, en una realitat cada vegada més sòlida i més ferma, tot i que els Estudis Universitaris no s'han convertit, encara, en universitat en el sentit ple del terme. D'alguna manera es pot dir que és un projecte obert, incomplet, que s'haurà d'arrodonir durant els propers anys, amb el risc que la dinàmica d'evolució positiva assolida fins ara pugui esdevenir, per efecte de l'evolució de la demanda universitària general, una tendència regressiva que podria allunyar, per molt temps, la fita universitària que la ciutat té establerta.

Per tal de culminar l'objectiu universitari, a més de la voluntat de disposar d'un projecte universitari definit, d'aconseguir recursos suficients, d'aixecar instal·lacions apropiades, de comptar amb professors i estudiants, cal un context adequat, un entorn receptiu interessat a acollir tot allò que la vida i l'activitat universitària representen. Hi ha un seguit de condicions objectives que poden facilitar o dificultar enormement l'atractiu i el desenvolupament d'una ciutat universitària més enllà de la gran urbs barcelonina: una bona xarxa de comunicacions, uns mitjans de transport adequats, una oferta de serveis generals

àmplia i equilibrada, allotjaments satisfactoris, instal·lacions esportives suficients, equipaments i activitats culturals, opcions diverses de lleure... Però cal, sobretot, una actitud receptiva per part dels ciutadans, la consciència que el projecte universitari representa alliberar una gran quantitat d'energies en terrenys diversos, el convenciment, per part de les institucions, del caràcter estratègic que pot tenir per a la ciutat i la comarca, el convenciment que es disposa d'un gran potencial per desplegar i la certesa que és un projecte de tots.

Algunes actituds, algunes dificultats d'encaix i, fins i tot, alguna disfunció en el desenvolupament dels Estudis Universitaris podrien induir a pensar que potser la ciutat encara no es troba a punt, que no està suficientment preparada per a acollir la universitat. Ho hem plantejat a un seguit d'estudiants, professors i personal dels EUV, i

aquesta és la seva percepció sobre el grau d'adequació de la ciutat a les necessitats universitàries.

Josep Burgaya

Professor de l'Escola d'Empresarials

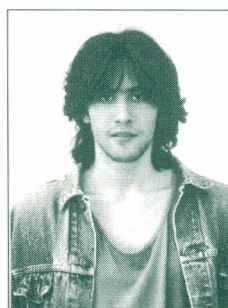
SONDEIG:

Creus que Vic està preparada com a ciutat universitària?

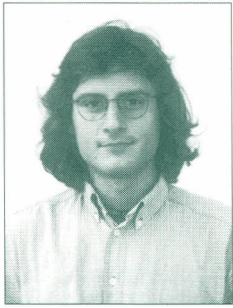
Jenina Sillés, estudiant de Telecomunicacions, és de Navàs i resideix durant la setmana a Vic.

Sí que ho està en qüestió d'allotjaments per a estudiants, però trobo a faltar unes comunicacions més adients i regulars amb la Catalunya interior.

David Font, estudiant d'Infermeria, és de Girona i viu a Vic durant la setmana.

Sí, però crec que el tema dels transports i les comunicacions amb la costa catalana és dolent. Crec que també s'hauria de millorar el servei de biblioteca.

Miquel Franganillo, estudiant d'Infermeria, és de Barcelona i resideix a Vic.

En el meu cas el tema dels transports està solucionat, però els meus companys d'altres parts de Catalunya ho tenen pitjor. El tema d'habitatges crec que és suficient. Crec que el servei de biblioteca i de fotocòpies és pobre, tot i que la gent que hi treballa la considero bona.

Maria Ripollés, estudiant d'Infermeria, és de Castelló i resideix a Vic.

És el primer any que estic aquí i la impressió que tinc és que les comunicacions són bones en general (almenys des de Barcelona). El tema de l'allotjament per a estudiants el trobo força complet, tant pel que fa a residències com de pisos.

Raquel Martínez, estudiant d'Empresarials, és de Barcelona i resideix a Vic.

Sóc nova d'aquest any i crec que les comunicacions amb Barcelona són bones, tant en tren com en cotxe. Els serveis universitaris els trobo correctes, igual que l'oferta d'allotjaments, que és molt variada.

Dr. Ramon Pinyol, Cap d'Estudis de la Facultat de Traducció i Interpretació. Viu al Bruc i resideix bona part de la setmana a Vic.

Telegràficament diria que hi manquen equipaments i serveis culturals i de lleure. Tinc la impressió, d'altra banda, que una part de la societat vigatana no ha acabat d'assumir que Vic és ja una ciutat universitària, tot i que encara té un potencial important per desplegar.

M. Antònia Canal, professora de l'Escola de Mestres. Viu a Girona i va i ve a Vic.

Sóc de fora, però vinc regularment des de fa molts anys. Recordo l'època en què una ciutat universitària ens semblava una utopia, i he anat seguint tot el procés. Crec que Vic va construint la seva Universitat, no com qui s'esforça per adaptar-s'hi, sinó com qui va traient de dintre seu el fruit de les llavors més profundes que porta. Aquesta és la millor preparació que té la ciutat i que no s'improvisa: portar molt de bo a dins i saber trobar les eines per a fer-ho florir.

Mercè Rocafiguera, secretària. Viu a Gurb.

Crec que encara no, però està en el bon camí. D'ençà d'aquests últims anys he vist com Vic millorava en qualitat i en quantitat l'oferta cultural, lúdica i esportiva. Crec que el projecte de «Vic, ciutat unversitària» es comença a respirar en l'ambient.

M. Dolors Comerma, bibliotecària. Viu a Vic.

Em sembla que encara no del tot. La ciutat ha crescut en serveis a mesura que creixia la població estudiantil. Les entitats privades han augmentat l'oferta en oci, allotjament, comerç... Però queda per millorar els serveis públics de transport (urbans i interurbans), d'esports (no hi ha ni una piscina municipal, per exemple) i de cultura (concerts, teatre, exposicions...).

El Dr. Xavier Alabern parla de les noves construccions

«Amb la construcció de l'edifici D el Campus de Miramarges no pot créixer més»

* Mercè Rocafiguera

El Dr. Xavier Alabern és membre de la Direcció General i responsable del manteniment dels Estudis Universitaris de Vic. Aquesta tasca implica el gestonament i la coordinació de les obres que es duen a terme als EUV. De les noves construccions executades durant l'estiu i dels nous projectes que encara resten per fer, n'hem parlat amb el Dr. Alabern en aquesta entrevista.

Xavier Alabern és membre de la Direcció General i responsable del manteniment dels EUV

Sobre el nou edifici de la biblioteca, quin criteri s'ha seguit en la seva construcció?

Una de les mancances més importants que patien els EUV era l'espai per a aules i departaments. És per això que vàrem construir sobre l'edifici de la biblioteca, on hi hem instal·lat els departaments de les tres escoles de la Politècnica. D'aquesta manera hem alliberat espai de l'edifici B que s'ha destinat a noves aules i a departaments de l'Escola d'Empresarials.

Per què només s'hi han fet departaments?

Per culpa de les dimensions del terreny. La normativa diu que quan un espai es dedica a aules, les escales han de tenir unes dimensions determinades i unes mesures de seguretat importants, cosa que era molt difícil de fer complir en aquest nou edifici.

Sembla que ja han començat les obres a l'edifici D, al costat de la biblioteca. Quant de temps trigaran a ser acabades i a què es destinaran?

L'edifici D es construirà gràcies a uns ajuts que l'Ajuntament ha aconseguit de la Comunitat Econòmica Europea. Però com que l'adjudicació de les obres

es fa per concurs públic i aquest no s'ha fet fins a primers de desembre, no podrem començar a edificar fins l'any vinent. Per tot això vàrem avançar l'extracció de terres i la cimentació durant l'estiu, per evitar el trànsit perillós de camions i el soroll molest als estudiants.

La nova obra es dedicarà a l'Escola Politècnica d'Indústries Agràries i Alimentàries, tot i que tindrà espais comuns amb la resta d'escoles.

La biblioteca hi sortirà guanyant, no és així?

Així és. La biblioteca, a més d'ocupar el lloc actual, s'ampliarà a tota la planta baixa de l'edifici D. També

hi sortirà guanyant amb la instal·lació d'aire acondicionat que, sens dubte, millorarà les condicions de treball dels estudiants.

El finançament de l'edifici D anirà a mitges entre l'Ajuntament i el FEDER. Ens pot explicar com s'ha aconseguit aquesta subvenció?

Aquesta subvenció va ser fruit d'unes converses, en les quals la Fundació Universitària Balmes va proposar a l'Ajuntament de Vic que demanés una subvenció a la CEE, tenint present que ja s'havien concedit ajudes semblants a diversos edificis dedicats a educació. L'Ajuntament va acollir bé la proposta i va demanar l'ajut dins del Pla de Demandes globals per a l'exercici d'aquest any.

Aquest tipus d'ajuda significa que l'organisme públic, en aquest cas l'Ajuntament de Vic, aporta la mateixa quantitat que dona la CEE. De manera que les dues entitats aportaran 150 milions de pessetes cadascuna, amb un pressupost de 300 milions en total. Per aconseguir aquests milions l'Ajuntament ha venut una planta de l'edifici del Sucre a la Generalitat, i els invertirà en el nou edifici, de manera que aquest continuarà sent patrimoni de la ciutat, però amb gestió dels EUV.

Suposem que fer reformes a la Casa Bojons és força més complicat que fer un edifici nou. Amb quin criteri s'han executat aquestes reformes?

A la Casa Bojons ja vàrem començar a fer la reforma principal l'any passat per ubicar-hi el primer curs de la Facultat de Traducció i Interpretació. La dificultat més gran, doncs, la vàrem trobar llavors, ja que aquest edifici està format per tres cases antigues amb tres tipus de nivell de sostres. També es van haver de respectar els salons anomenats rosa i blau i altres peces d'interès històric. La reforma d'enguany, duta a terme a la part de les golfes, ha estat molt més senzilla, tot i que el volum de l'obra ha estat més gran. La reforma, però, encara no s'ha acabat. El pas següent és ocupar les estances de la Biblioteca Balmes, la qual es traslladrà, sembla que de forma immediata, al convent del Carme.

Molts estudiants es queixen que el pàrquing dels EUV es troba en molt males condicions. Què es pensa fer al respecte?

El pàrquing, tot i que el fan servir els estudiants, no pertany als Estudis Universitaris, sinó a l'Ajuntament de Vic. Per tant, no és a les nostres mans. El que sí fem és pressionar perquè els arranjaments periòdics que es duen a terme es facin més sovint.

Hi ha previst altres reformes imminents per al nou curs?

Per aquest curs no hi ha reformes importants. L'únic que cal esmentar és el trasllat de la llibreria i l'aula de dibuix a uns locals de lloguer al carrer Miramarges per raons d'espai. De cara a l'any vinent, el que ens agradaria, i sembla que així serà, és arreglar les façanes de l'edifici B, tant pel cantó que dona a Renfe com pel que dona als patis interiors, i també està previst reparar el paviment del campus, que comença a estar malmès.

Amb la construcció de l'edifici D, el campus del carrer Miramarges no permet engrandir-se més. Quina solució es preveu de cara a la creació de noves carreres?

El que sembla més factible és l'ocupació de l'espai de la Torre dels frares, a prop de la N-152. Allà hi ha dos solars que l'Ajuntament de Vic té destinats als EUV, la intervenció dels quals es podria portar a terme dins del període 95-99. El terreny presenta una zona amb la casa que porta per nom La Torre dels Frares, la qual s'ha de respectar i s'ha d'estudiar molt bé a quin ús es destinarà, a més d'un altre solar totalment per edificar. Aquest projecte, però, depèn en bona part de com quedarà el desdoblament de la N-152, que canviarà en alguns aspectes el pla parcial projectat a la zona.

Mercè Rocafiguera

Les noves construccions del campus dels EUV

*Manuel Anglada
Jacint Raurell

Manuel Anglada i Jacint Raurell són els arquitectes que han projectat la construcció dels nous edificis que a partir d'aquest curs han entrat a formar part del Campus dels EUV. El Sr. Manuel Anglada és Doctor en arquitectura i el Sr. Jacint Raurell és arquitecte i professor de l'Escola Politècnica. Ells dos ens expliquen les característiques tècniques de les noves construccions en el reportatge següent.

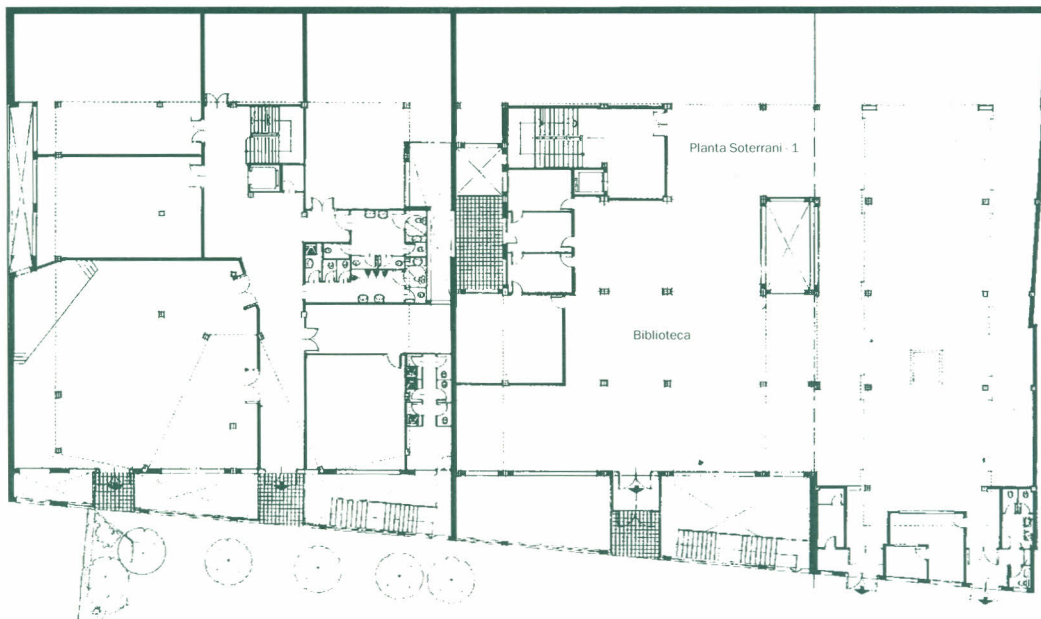
Casa Bojons

Les obres d'acondicionament de les plantes 1a, 2a i 3a de la Casa Bojons, situada al núm. 3 de la Plaça Miquel de Clariana, s'han realitzat per poder acollir la Facultat de Traducció i Interpretació dels Estudis Universitaris de Vic.

La Casa Bojons pren el nom dels qui en foren propietaris de 1769 a 1864 i també és coneguda com a Casa Balmes, ja que hi morí l'il·lustre pensador i filòsof Jaume Balmes. És un immoble format per la unió de tres anti-

gues cases aixecades durant els segles XVI i XVII, que foren unificades el segle XVIII quan la família Bojons hi va establir la seva residència. L'edifici, entre mitgeres, té quatre plantes amb dues grans façanes: la de la Plaça Clariana i la que dona a un jardí posterior propi damunt les muralles medievals. Els diferents interiors de les plantes denoten la unió dels tres edificis antics.

Aquesta casa té tots els trets de les residències senyoriales: una entrada gran amb escala i cel obert rematat amb una cúpula, pis principal amb enteixinat, alçades de sostres considerables, habitacions amb alcoves decora-

Plànol de la planta baixa dels edificis D i E.

des amb pintures de finals de segle passat o principis de l'actual i una gran galeria amb jardí a la part de migdia.

La intervenció en aquest edifici senyorial presentava una complexitat i, alhora, un atractiu considerable pel fet d'haver de respectar la tipologia edificatòria existent i haver de mantenir i restaurar tots els elements arquitectònics, tot i comptabilitzant-ho amb la necessària funcionalitat en la distribució i adequació dels diferents espais, per conformar correctament els usos requerits de l'esmentada Facultat. Calia obtenir, alhora, el màxim compliment possible —dins de les limitacions pròpies d'un edifici antic i rellevant— de la Norma NBE. CPI.91. Condicions de Protecció contra Incendis, així com de la Llei de Promoció de l'accessibilitat i Supressió de Barreres Arquitectòniques.

Les obres realitzades no són estructurals, tret de la incorporació d'una nova escala adossada a una de les parets mitgeres de l'edifici, habilitada per poder aconseguir una segona evacuació de l'edifici en cas d'emergència. La formalització d'aquesta escala, amb perfil·leria i graonat metàl·lic, respon a la necessitat d'obtenir la major lleugeresa possible, ja que estructuralment queda penjada dels sostres superiors i, alhora, respon a la voluntat de respectar de la resta de l'edifici.

Les façanes de l'edifici també s'han renovat, amb un estucat lliscat de color ocre a la façana principal i amb un nou pintat a la façana posterior. A la planta segona de l'edifici es troben unes estances que conformen el Museu Balmes, que no s'integren als espais de la Facultat i que poden tenir una accessibilitat pròpia.

La superfície útil aproximada de la planta primera és de 502,41m², la de la planta segona és de 386,40m² i la de la planta tercera és de 510,15m². La superfície útil total és, doncs, de 1.398,96m².

Edifici sobre la biblioteca

La construcció d'un edifici aïllat compost per tres plantes, situat al carrer Miquel Martí i Pol, damunt de la planta en semisoterrani existent que acull la biblioteca dels Estudis Universitaris de Vic es realitza per a ésser destinat a acollir departaments del professorat dels EUV.

La configuració volumètrica de l'edifici està fortament condicionada per les característiques de la parcel·la —estreta i allargada— on es planteja l'edifici, així

com per la normativa urbanística vigent, especialment en els paràmetres referents a les separacions mínimes de l'edifici als límits de la parcel·la i a l'ocupació màxima en superfície de cada planta. L'optimització de la màxima edificabilitat permesa dóna a l'edifici una forma de paral·lelepíped, amb un retrangueig a la part posterior de la planta baixa. La composició de les façanes i el revestiment exterior de la plaqueta ceràmica de l'edifici pretenen aconseguir una imatge global identificativa del conjunt que formarà aquest edifici amb l'edifici «C» existent i amb l'edifici projectat que ocuparà el solar intermig entre aquests dos.

La superfície construïda a planta baixa és de 208,78 m² i la de les plantes primera i segona és de 192,58m². La superfície total construïda és, doncs, de 593,94m².

Edifici destinat a EIT Indústries Agràries i Alimentàries

El projecte per a l'edifici destinat a acollir l'Escola d'Enginyeria Tècnica en l'especialitat d'Indústries Agràries i Alimentàries dels Estudis Universitaris de Vic preveu una construcció de dues plantes en semisoterrani, i damunt d'aquestes plantes una edificació aïllada formada per una planta baixa i dues plantes superiors.

La planta semisoterrània 2 es preveu destinar-la a laboratoris i a sala d'estudis, la planta semisoterrània 1 encabirà l'ampliació de l'actual biblioteca, les plantes baixa i primera es destinaran a aules i a la planta segona hi haurà departaments per al professorat.

Aquest edifici permetrà comunicar la planta semisoterrània 2 de l'edifici «C» amb la projectada, i també ampliarà considerablement l'espai de la biblioteca augmentant, alhora, la superfície de ventilació i il·luminació natural. A nivell de la planta baixa possibilitarà l'enllaç dels patis dels tres edificis i facilitarà una major comunicació entre aquests edificis.

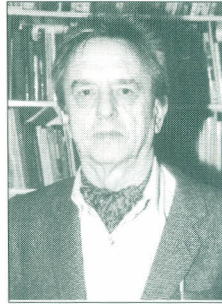
La configuració volumètrica de l'edifici respon a l'adequació amb la normativa urbanística, al màxim aprofitament de l'edificabilitat establerta i a la voluntat d'aconseguir una coherència formal entre aquest edifici projectat i els altres dos existents. El volum resultant té forma de paral·lelepíped, amb successius retrangueixos cap a l'interior de la parcel·la derivats del compliment de les ocupacions màximes permeses en la superfície de cada planta establert per la normativa urbanística.

La composició de les façanes de l'edifici pretén estructurar unitàriament les obertures, diferenciades agrupadament en funció de l'orientació i de l'ús interior.

La realització, durant els mesos d'estiu, d'una primera fase que consisteix en el rebaix general de terres, la formació de sabates de murs i de pilars, la construcció de murs de contenció de terres i de recalços dels fonaments del costat lateral de la planta que acull la biblioteca, respon a la voluntat d'aconseguir la màxima seguretat possible en aquesta execució.

La superfície construïda a la planta semisoterrània 2 és de 5446,99m². La de la planta semisoterrània 1 és de 803,48m². La de la planta baixa és de 401,52m². La de

la planta primera és de 302,40m² i la de la planta segona és de 208,32m². La superfície total construïda és, doncs, de 2.262,71m².

Manuel Anglada
Arquitecte

Jacint Raurell
Arquitecte i professor de la Politècnica

Entrevista a Anton Granero.

10 anys d'Eumo Gràfic

«Hem fet un treball honest i creatiu i és així comensem continuar»

El taller de disseny Eumo Gràfic ha complert el desè aniversari. Des dels seus inicis, estretament lligats a l'editorial Eumo, i fins als nostres dies, el taller ha passat per un procés de creixement constant i de consolidació dins el mercat del disseny català. Anton Granero, que n'és el director, fa balanç de tota aquesta dècada.

Què significa per a un taller de disseny de Vic complir el desè aniversari?

Deu anys signifiquen que hem treballat molt i també que encara no som enlloc. De fet, a fora de Barcelona hi ha pocs tallers gràfics que hagin assolit el grau de consolidació i de projecció que hem aconseguit nosaltres. Bona part d'aquesta projecció l'hem aconseguida amb el suport dels EUV, que han estat un gran element dinamitzador a la comarca i al país, i també amb les portades d'Eumo, la seva editorial.

*Mercè Rocafiguera

Anton Granero, director d'Eumo Gràfic.

Com neix Eumo Gràfic?

Eumo Gràfic en un principi era el taller de l'Editorial Eumo i feiem tota la imatge dels Estudis Universitaris de Vic. Al començament, al marge de les tasques de disseny de portades i de col·leccions, també vam començar a treballar per encàrrecs de fora, en un primer moment de manera tímida, i més endavant van anar agafant volada. Això va portar els EUV, l'any 1984, a crear Eumo Gràfic.

Quins són els èxits més significatius que ha aconseguit Eumo Gràfic durant aquests 10 anys? De quins treballs estàs més content?

Els èxits són relatius tot i que són prou importants perquè ajuden a carregar piles per continuar treballant. Dels premis més importants que hem obtingut destaquen els dos Laus de bronze, atorgats per l'Associació de Dissenyadors Gràfics/Foment de les Arts Decoratives, que són els premis més importants que es donen actualment a l'Estat espanyol. També vàrem guanyar, l'abril passat, el primer premi Barcelona de Grafisme i Comunicació, en els apartats de Publicacions, Publicitat i Imatge Corporativa.

Del treball del qual potser estem més contents és el de la marca de la Biennal de Barcelona de l'any 1989 que ens va servir per obrir les portes d'aquesta ciutat i un reconeixement dins d'aquest món. També estem contents del conjunt de treballs realitzats per a l'Editorial Eumo a través de les més de cinc-centes portades que hem dissenyat, i que han anat formant la imatge exterior de l'editorial de la qual ens sentim, en certa manera, responsables.

El disseny normalment implica la idea de disfressa, de màscara. Creus que és just que s'entengui d'aquesta manera?

En absolut. Disseny gràfic implica la idea de comunicació. És un vehicle que serveix per ordenar imatges i lletres que reflecteixen l'esperit de qui comunica. És diferent dissenyar un cartell d'una exposició d'Art Contemporani, el qual ha d'utilitzar uns registres que el públic reconeixerà més fàcilment, que no fer un cartell per a un concert de música clàssica, del qual el pú-

blic en reconeixerà uns altres. Dit d'una altra manera, el disseny ha de respirar allò que un vol comunicar a partir de la composició d'uns colors determinats, unes imatges concretes i unes tipografies ben disposades.

Allò que implica el disseny és també el reconeixement de la imatge d'una empresa o d'una entitat. En això els EUV han estat pioners en el món universitari, tot i que darrerament les altres universitats també tenen cura de la seva imatge.

Es pot dir que a Eumo Gràfic heu creat escola?

No és aquesta la nostra intenció, i si ho hem fet no n'hem estat conscients.

Quins són els trets bàsics que identifiquen els vostres dissenys?

Els nostres trets són la síntesi, la netedat i el poc barroquisme, de vegades sembla que tendeixin al minimalisme. Solem utilitzar uns colors molt determinats i donem molta importància a les tipografies.

Com pensa encaixar Eumo Gràfic la dècada vinent?

Amb relatiu optimisme. Som conscients que actualment ja ha passat la moda del disseny superficial, un disseny que s'ha valorat en excés, i que estem en un període de resituació cap a una tendència més conscient i profunda. Fins ara hem fet un treball honest i creatiu i és d'aquesta manera com volem continuar treballant. Penso que la trajectòria que hem portat fins ara ha estat possible gràcies a un treball en equip, que va des del disseny fins a la producció, passant per la maquetació; és un procés en el qual tothom hi té alguna cosa a dir i del qual tothom n'és una peça que hi encaixa indispensablement.

Mercè Rocafiguera

La Societat Verdaguer i l'any del Segle Romàntic

*Mercè Rocafiguera

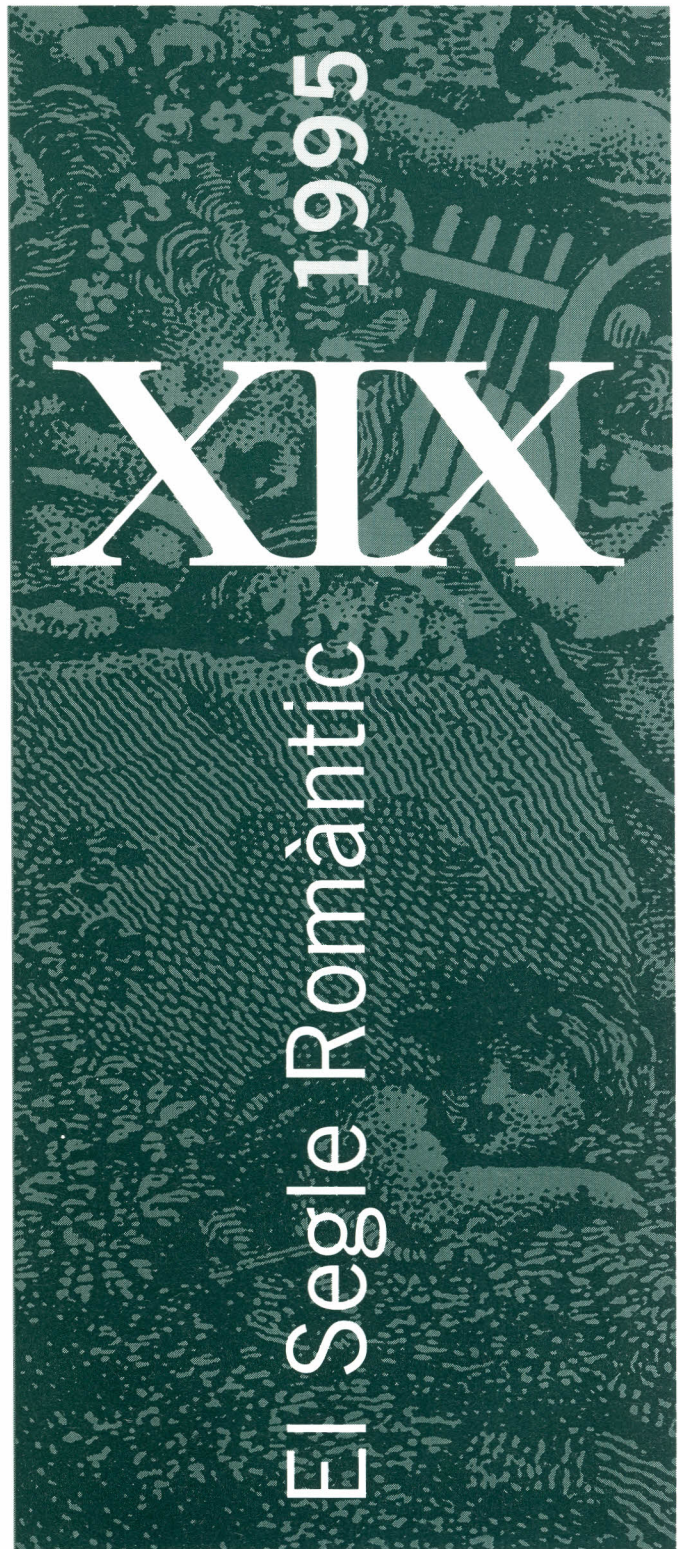
L'any 1995 la Societat Verdaguer serà present a tots els mitjans de comunicació del país. Aquesta entitat, creada el 1984 amb vocació de difondre estudis sobre el poeta de Folgueroles i amb seu als Estudis Universitaris de Vic, és la impulsora d'un conjunt d'activitats destinades a celebrar l'Any del Segle Romàntic.

El desembre de 1984, i dins el marc del «Col·loqui sobre la Renaixença», es va anunciar la celebració, per al 1986, del 1r Col·loqui sobre Verdaguer coincidint amb el centenari de *Canigó*. Era així com naixia la idea –aleshores embrionària però insistent–, d'un col·lectiu d'estudiosos de crear una plataforma que impulsés la investigació sobre la literatura del segle XIX i sobre el seu poeta més important: Jacint Verdaguer.

La Societat Verdaguer va néixer al si de la Fundació Universitària Balmes i ha comptat des d'un bon principi amb el suport dels Departaments de Filologia Catalana de les Universitats de Barcelona, Autònoma i de l'Escola de Mestres «Balmes». L'any 1991 el Patronat de la Fundació va aprovar els estatuts i el Ple de la Societat va elegir-ne com a president el Sr. Ricard Torrents, també Director General dels EUV i destacat investigador de l'obra i la figura de Verdaguer.

Les vint-i-quatre persones que formen la Societat Verdaguer, entre les quals hi ha acadèmics i intel·lectuals, són un símbol de la represa de l'interès que han despertat durant aquests darrers anys l'obra de Verdaguer i el moviment de la Renaixença, a partir del treball iniciat per una generació anterior d'estudiosos encapçalats per Josep M. de Casacuberta, el qual va deixar, amb el seu llegat, una base sòlida per a la recerca moderna.

Els objectius de la Societat són diversos, tot i que els podríem englobar en un de sol: fomentar la investigació i canalitzar-ne la difusió. Per aquesta raó, una de

les activitats més importants es basa en l'elaboració i la publicació de l'Anuari Verdaguer, coeditat per Eumo Editorial i l'Ajuntament de Barcelona. La importància de l'Anuari és cabdal, ja que ha esdevingut una via de difusió estable i permanentment oberta als nous treballs i a les últimes recerques duts a terme pels estudiosos tant de dins com de fora la Societat. El seu contingut no se cenyeix només a la figura de Verdaguer, sinó que pretén reflectir el marc històric-cultural, polític i ideològic de l'època. L'estructura de la publicació es presenta en cinc seccions: estudis sobre la literatura del s. XIX, especialment els relacionats amb Verdaguer, textos i documents inèdits o de difícil consulta, ressenyes, bibliografia verdagueriana apareguda i, per últim, la secció de cròniques de tota l'activitat que s'ha dut a terme durant l'any sobre Verdaguer: trobades, exposicions, conferències i jornades. El primer Anuari que va sortir a la llum va ser el de 1986 i fins al moment es poden comptar vuit números.

Una altra de les activitats que promou la Societat Verdaguer és la celebració de col·loquis. El primer es va celebrar el mes d'abril de 1986 per tal de commemorar el centenari de l'obra *Canigó*; El 2n Col·loqui, celebrat dos anys més tard, va representar la consolidació i va tenir per objectiu l'anàlisi del volum *Pàtria* i dels aspectes ideològics, sociològics i polítics de la poesia patriòtica de la Renaixença; i per últim el 3r Col·loqui, celebrat el novembre de 1991, va tractar sobre la prosa periodística i de viatges del poeta.

L'últim dels seus grans projectes, i potser un dels més compromesos, és la publicació de l'*Obra Completa* de Verdaguer, en edició crítica. Aquesta és una empresa ambiciosa per raó de la magnitud de l'obra, que tot just es troba en procés de gestació, però que de cara al 1995 començarà a treure fruit.

L'Any del Segle del Romàntic

L'any 1995 s'escaurà el cent cinquantè aniversari del naixement d'algunes personalitats cabdals de la Renaixença com: Jacint Verdaguer, Àngel Guimerà i Dolors Monserdà, entre altres, i també es complirà el centenari de la mort de Josep Yxart i Serafí Pitarra. És per això que la Societat Verdaguer, en col·laboració amb institucions privades i públiques, ha impulsat un

conjunt d'activitats que, repartides durant tot l'any, aniran encaminades a celebrar aquestes efemèrides i a aprofundir en els estudis sobre el Romanticisme i la Renaixença.

L'Any del Segle Romàntic comptarà amb quatre col·loquis. El primer, amb seu a Vilanova i la Geltrú, anirà dedicat al moviment del Romanticisme i tindrà lloc del 2 al 4 de febrer; el segon se celebrarà a Vic i a Folgueroles i estudiarà l'obra literària dels deu darrers anys de Jacint Verdaguer; el tercer, que tindrà lloc a El Vendrell, se centrarà en Àngel Guimerà i el teatre del segle XIX; i per últim el quart, que tindrà lloc a Tarragona i tractarà de Josep Yxart i el seu temps. El fet que cada col·loqui se celebri en llocs i en èpoques diferents té per objectiu donar una dimensió temporal i territorial a l'Any del Segle Romàntic. Barcelona també hi tindrà un paper destacat, ja que serà la seu de la inauguració i la clausura, a càrrec dels Srs. Arthur Terry i Claudio Magris, respectivament. També oferirà activitats diverses adreçades al públic en general, com la primera gran exposició sobre Romanticisme que es fa a Catalunya, al Palau Robert, concerts de música romàntica i diverses obres teatrals d'autors del s. XIX. Per donar una projecció més divulgativa i educativa a tot aquest desplegament, s'ha engegat una campanya de sensibilització escolar a tots els centres d'ensenyament primari i secundari. Per últim, està previst que durant tot l'any apareguin llibres especialitzats i divulgatius, números monogràfics de periòdics, catàlegs de les exposicions i productes àudio-visuals.

Vic prepara el IV Congrés de Matemàtica Aplicada per al setembre vinent

*Antoni Susín

Dels dies 18 al 22 de setembre de 1995 els Estudis Universitaris de Vic seran la seu del XIV Congrés d'Equacions Diferencials i Aplicacions (CEDYA)/ IV Congrés de Matemàtica Aplicada, un important esdeveniment acadèmic-nacional en el qual es donaran cita uns dos-cents intel·lectuals entre matemàtics, enginyers i científics de disciplines diferents. El Dr. Antoni Susín, Cap del Departament de Matemàtica Aplicada de l'EUPO i membre del Comitè Organitzador del Congrés, ens ho explica en l'article següent.

El XIV Congrés d'Equacions Diferencials i Aplicacions (CEDYA)/IV Congrés de Matemàtica Aplicada és una reunió periòdica –actualment amb caràcter biannual– que pretén servir de punt de trobada dels investigadors espanyols que treballen en temes de Matemàtica Aplicada. Per a l'actual edició d'aquesta reunió hem contactat amb científics espanyols que treballen en universitats estrangeres amb el propòsit de reforçar el contacte entre aquests investigadors i els que actualment treballen al nostre país. Creiem que és altament convenient afavorir aquest tipus de trobades, ja que és una de les maneres més senzilles i naturals per tal que grups d'investigació espanyols puguin contactar amb grups estrangers, tant a nivell de compartir informació, mètodes de treball, etc., com a nivell de realitzar treballs d'investigació conjuntament, projectes, etc.

Un altre punt que creiem important és el fet que a Espanya no existeix una comunitat científica com la d'Estats Units o la d'altres països europeus. Amb això volem dir que el nivell de comunicació existent entre els grups nacionals de diferents ciutats és molt més baix que en altres països. Aquesta raó és la que ens fa creure en la necessitat d'un congrés d'aquestes caracte-

IV Congrés de Matemàtica Aplicada

rístiques; d'una banda, és un punt de trobada comú on tots aquests grups poden exposar els seus treballs i, de l'altra, aquesta posada en comú facilita enormement l'inici de col·laboracions entre grups de diferents universitats.

En últim lloc, aquest congrés també pretén servir de connexió amb la indústria. En aquest sentit s'ha

planificat una sessió sobre el tema, amb el propòsit d'augmentar, en la mesura que sigui possible la interrelació entre la investigació teòrica i les aplicacions. És una opinió generalitzada que no hi ha contactes suficients entre els investigadors i la indústria. La nostra pretensió és donar a conèixer alguns problemes industrials als assistents amb la finalitat de motivar la investigació en aquestes direccions i la comunicació amb la indústria.

Entre els temes principals que inclourà el Congrés podem citar:

1. Equacions Diferencials Ordinàries. Sistemes Dinàmics.
2. Equacions en Derivades Parcial.
3. Control i Optimització.
4. Modelat i Simulació Numèrica en els camps:
 - Termodinàmica
 - Mecànica de Fluïds
 - Física del Sòlid
 - Elasticitat i Plasticitat
 - CAD i CAM
 - etc.

L'organització de tot aquest desplegament anirà a càrrec dels Estudis Universitaris de Vic, juntament amb la Universitat Politècnica de Catalunya i la Universitat de Barcelona. Per a aquesta finalitat han quedat configurats un Comitè Organitzador, format per professors representants dels tres centres organitzadors, i un Comitè Executiu, format per Jaume Puntí, Robert Vendrell, Montserrat Vilalta i Antoni Susín, administrador i professors dels EUV respectivament. Aquests comitès són els responsables, entre altres coses, de fer les tasques de divulgació entre la comunitat matemàtica i científica en general, de contactar amb els diferents convidats, d'aconseguir ajuts i infraestructures necessaris per a la realització dels diferents actes que es duran a terme, etc.

Per altra banda hi ha el Comitè Científic, format per set professors dels centres següents: Universitat de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Universidad Complutense de Madrid, University of Texas at Austin, Universidad de Granada, Universitat Autònoma de Barcelona i Universidad de Santiago de Compostela, els quals s'encarregaran de donar el vist-i-plau al contingut científic de les comunicacions.

Dels conferenciants que ja han acceptat de venir al congrés cal destacar la presència del Dr. Jean C. Yoco, de la Université d'Orsay, el qual ha rebut recentment la Medalla Fields, el guardó més important que existeix actualment en la recerca de la Matemàtica. També hi han estat convidats els professors següents: Alfredo Bermúdez (Universidad de Santiago de Compostela), Henk W. Broer (University of Groningen), Xavier Cabré (Institute for Advanced Studies, Princeton), Carme Calderer (Pennsylvania State University), Àngel Calsina (Université de Paris VI), Enrique Fernández Cara (Universidad de Sevilla), Alain Checiner (Université de Paris VII), Bernold Fiedler (Frie Universität, Berlín), Ernest Fontich (Universitat de Barcelona), Francesc Giralt (Universitat Rovira i Virgili), Hans R. Jauslin (Université de Bourgogne), Amable Liñan (Universidad Politècnica de Madrid), Jacques L. Lions (Col·lège de France), Jean L. Marwhin (Université Catholique de Louvain), Ken Morgan (University College Swansea), Manuel Núñez (Universidad de Valladolid), Ricard Pérez-Marco (Université de Paris-Sud), José Ángel Rodríguez (Universidad de Oviedo), Jesús María Sanz-Serra (Universidad de Valladolid), André Vanderbauwhede (University of Gent), i Juan Luis Vázquez (Universidad Autónoma de Madrid). Tots ells pronunciaran una conferència plenària o bé per encàrrec durant el Congrés.

És molt important i significatiu que un acte d'aquestes característiques se celebri als Estudis Universitaris de Vic. En primer lloc, perquè demostren que tenen una infraestructura prou potent per acollir-lo, i en segon lloc, perquè gràcies al prestigi dels conferenciants i a la transcendència que genera el col·loqui, els Estudis Universitaris podran, si més no, absorbir-ne l'essència. Crec que el XIV CEDYA/IV Congrés de Matemàtica aplicada serà una bona ocasió per donar-nos a conèixer.

Antoni Susín

Cap del Departament de Matemàtica Aplicada de l'EUPO i membre del Comitè Organitzador del XIV CEDYA/IV Congrés de Matemàtica Aplicada.

El conflicte Nord-Sud i l'educació

*Cinto Torrents
Ramon Rial

L'escola de Mestres va organitzar a mitjan novembre «La Setmana de la Cooperació» per tal de debatre i aprofundir temes que afecten l'Educació per al Desenvolupament. Dos professors de l'escola, Cinto Torrents i Ramon Rial, com a membres de l'equip organitzador d'aquestes jornades, fan una crònica dels actes que es van celebrar i aprofundeixen en l'evolució del desenvolupament i les relacions nord-sud.

L'Educació per al Desenvolupament s'origina a partir dels 60 en el marc de l'increment de la cooperació dels països rics (el Nord) envers els països pobres (el Sud), amb l'objectiu de sensibilitzar la població sobre la necessitat de respectar els drets humans i atendre els problemes de desenvolupament de 2/3 parts de la humanitat.

Durant la dècada dels 70, i gràcies a l'impuls de les nombroses ONGD (Organitzacions no Governamentals per al Desenvolupament) recolzades per les agències oficials, l'educació per al desenvolupament va començar a ser considerada com un àmbit informatiu concret dirigit als joves i al sistema educatiu especialment.

A partir dels anys 80, ja amb autonomia i especificitat pròpies, aquest enfocament va ser incorporat progressivament al currículum escolar de diversos països. A casa nostra, els temes relacionats amb el conflicte Nord-Sud ha anat ocupant un lloc de forma més o menys convencional dins dels continguts de l'Àrea de Ciències Socials, i també últimament en el marc dels «eixos transversals» que proposa la LOGSE, especialment en els que fan referència a l'educació per la pau, els drets humans i el medi ambient.

Durant aquests anys ha anat evolucionant també el concepte de «desenvolupament», considerat inicialment només com a sinònim del progrés econòmic assolit pels països del Nord i al qual havien de tendir els del Sud passant per les mateixes etapes i seguint el mateix model.

Actualment, i en la perspectiva de la construcció global del món contemporani, sembla més encertat

Les activitats de «La Setmana de Cooperació».

parlar de «desenvolupament endogen» i de «desenvolupament sostenible». Aquests conceptes es fonamenten en el principi universalment reconegut de la lliure autodeterminació dels pobles, en el fet que no existeix una sola orientació del «progrés» sinó diverses, i que els avenços científics i tecnològics no són patrimoni d'un sol poble sinó de la humanitat sencera i també en el fet que l'extensió del model de desenvolupament del Nord al Sud és incompatible amb una gestió ambiental del planeta correcta.

Partint d'aquest punt de vista es critica, doncs, el dirigisme que sovint representen les iniciatives de cooperació plantejades només des d'una perspectiva occidental, aplicades moltes vegades amb mentalitat neocolonialista i que agreugen encara més les relacions de dependència del Sud respecte del Nord.

En un món cada vegada més interdependent i afectat per qüestions d'escala planetària, l'educació es troba davant del repte de donar una resposta als actuals problemes ecològics, socials, polítics, econòmics i culturals des d'una perspectiva global, amb plantejaments que qüestionin el model de desenvolupament vigent i promoguin una nova manera de comprendre i actuar sobre la interrelació dialèctica entre el Nord i el Sud.

La Setmana de Cooperació a l'Escola de Mestres

Durant la setmana del 14 al 18 de novembre l'Escola de Mestres ha celebrat «la Setmana de Cooperació». Han estat uns dies de trencament de la rutina de les classes per incloure un element prou interessant: reflexionar entorn de com és possible la cooperació amb els països del Tercer Món, especialment des de la perspectiva de l'educació.

L'organització d'aquesta setmana va ser iniciativa dels professors de la mateixa escola de Mestres, convençuts que l'educació ha de ser integral i que, per tal que sigui així, no n'hi ha prou amb impartir les assignatures del pla d'estudis, sinó que cal que ens acostumem tots plegats a reflexionar sobre l'entorn proper i llunyà en el qual estem immersos.

La Setmana va ser també una manera de treballar un dels eixos transversals del currículum, en concret l'eix de l'«Educació per al desenvolupament».

Les activitats van consistir en tres actes: una exposició i dos debats repetits matí i tarda. D'una banda, l'exposició volia mostrar materials escolars preparats per a l'educació pel desenvolupament. Els estudiants i visitants en general van poder tenir a les mans vídeos, quaderns de treball, revistes i llibres destinats als diferents nivells educatius: infantil, primària i secundària. D'aquesta exposició n'ha quedat un fons de materials que poden ser un bon banc de recursos per a mestres i estudiants. Aquests materials han quedat depositats al Departament de Ciències i Ciències Socials de l'Escola, el qual es farà responsable d'arxivar-lo, cedir-lo en préstec a les persones interessades i augmentar-ne el fons.

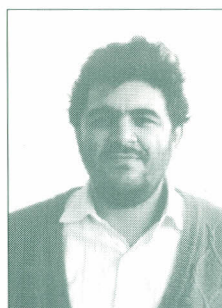
Una segona activitat va consistir en el debat: «Projectes de Cooperació al Tercer Món» plantejat des d'una triple perspectiva: la d'Intermón, entitat dedicada especialment a l'elaboració de materials escolars i

que té molt present la integració d'aquesta temàtica en el currículum escolar, alhora que treballa en projectes concrets de cooperació; la dels Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya, que varen aportar al debat l'experiència d'una entitat dedicada a projectes de cooperació des de la perspectiva de l'educació no formal; i, finalment, la de l'organització SETEM, que va aportar propostes concretes de col·laboració per part de joves i estudiants.

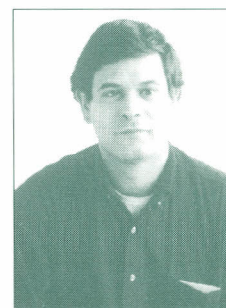
La tercera activitat que completava la setmana va ser l'exposició «Experiència de pràctiques a les escoles de Nicaragua» a càrrec d'un professor i alumnes de l'Escola de Mestres de la Universitat de Barcelona». Va ser la narració d'una experiència profundament interessant i innovadora, la qual va ajudar a completar i a fomentar el projecte d'una colla d'estudiants de tercer de Magisteri que durant els mesos de gener i febrer realitzaran les seves pràctiques a El Salvador.

A més d'aquestes activitats, programades per professors de l'escola, cal afegir-hi la iniciativa dels mateixos estudiants de l'Escola aportant els cartells anunciadors de les activitats i realitzant una «cantada de cançons de cooperació».

Des de l'equip de professors que ha dut a terme aquesta iniciativa valorem la realització de la setmana de manera molt positiva i pensem que en un futur immediat cal continuar aquest camí de desvetllament i de reflexió en més temes que ens són propers i ens afecten directament com a ciutadans i professionals dedicats al camp de l'educació. És per això que ja s'està preparant una propera setmana dedicada al tema de la Diversitat Cultural, un eix transversal del currículum que ens és ben proper i al qual creiem que val la pena dedicar-hi un espai de debat i de treball.

Cinto Torrents

Ramon Rial

Professors del Departament de Ciències Socials de l'Escola de Mestres

Adéu, Erasmus. Hola, Sòcrates

*Enric Casulleras

La Comunitat Europea ha donat el nom d'Erasmus als intercanvis d'estudians dels diferents països del vell continent. El fet que a partir del 1995 els Erasmus passin a dir-se Sòcrates és objecte de ser tractat en el següent article. El Sr. Enric Casulleras, nou director del DEGI i de les Relacions Internacionals dels EUV, ens ho explica.

Poc s'ho devia pensar Desideri Erasme, més conegut com Erasme de Rotterdam, que un dia centenars d'estudiants xirois i bellugadissos se la camparien per Europa posant-se el seu nom a la boca. I casualment és justament a Rotterdam on cada any es repeteix més vegades aquesta frase: «hola, vinc de Vic, sóc un Erasmus», dita a tall de presentació, en un treballat anglès amb accent de Gurb. No sé amb quin criteri els parlamentaris d'Estrasburg van pensar en el cèlebre llatinista per a batejar un programa de mobilitat d'estudiants. Suposo que en tot cas devia ser més per les ganes de córrer món que el filòsof va mostrar en vida que pel caràcter pietós que es desprèn de la seva obra. Erasme va escriure un llibre, *De contemptu mundi epistola*, que fa l'elogi de la vida monàstica. No estic segur que sigui la prosa més adient per a descriure l'ambient que es viu en una residència d'estudiants estrangers de vint anys. «L'Elogi de la follia» seria un títol més apropiat per a l'ocasió, si bé el tipus de bogeria de què Erasme parla en aquest llibre—que va escriure a Londres quan vivia a casa de Thomas More—és més la d'un personatge com en «Pedra de Toc», el ximple filòsof de Shakespeare de l'obra «Al vostre gust», que no pas la sorollosa follia etílica d'una nit de gresca. A hores d'ara, ni el mot «erasmus» va associat a la pietat paulina i cristocèntrica de què l'interfecte féu gala, ni les ciutats on aterrisen els estudiants són tan levítiques com en aquells temps de picabaralles entre catòlics i protestants.

Després de passar-se la vida amunt i avall, estudiant i escrivint a Holanda, França, Itàlia i Anglaterra, Erasme de Rotterdam anà a raure a Basilea, agerma-

Erasme de Rotterdam

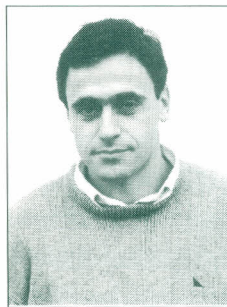
nant aquestes dues ciutats. Basilea i Rotterdam són el començament i el final del Rin navegable, les aigües del qual desfilen en mig de castells imponents i mullen els peus de la sirena de Lorelei, una rossa perillosa a qui tots els navegants havien de rendir tribut d'amor.

Doncs bé, el programa Erasmus s'extingeix amb l'any 94. A partir d'ara, la mobilitat d'estudiants europeus serà apadrinada per Sòcrates, que no consta pas que fos cap gran viatger, però sí un extraordinari dialogant. Potser amb aquest canvi tàctic el Parlament Europeu vol posar l'accent més en el diàleg dels universitaris que en el quilometratge del currículum. No és pas mala idea. Quan la deformació professional ens empeny a pensar en Europa en termes d'un mercat de tres-cents milions de consumidors, a estudiar les fases de convergència cap a la unió monetària i a discutir els avantatges i els inconvenients de la mobilitat i del ca-

pital, que algú ens recordi que la noció d'Europa també va associada a la convivència i al diàleg amb altres cultures no ens farà cap mal. El fet de rebre alumnes d'aspecte nòrdic, cabells rossos i ulls blaus, que ens diguin «hola, vinc del Rin, sóc un socràtic», potser a més de fer-nos somriure, ens predisposarà a la conversa amb l'esperit més humil. Quan Sòcrates conversava amb els seus amics, conduïa el col·loqui amb tanta traça, que els interlocutors sempre acabaven reconeixent l'error propi (moment de la ironia) i descobrint la veritat. D'aquest descobriment, quan es produïa, Sòcrates en deia moment maièutic, és a dir, instant de veure la llum, de fer el part intel·lectual. Possiblement, feia servir aquesta expressió influït pel fet de ser ell mateix fill d'una llevadora. Ara, seguint els seus passos, en un bon diàleg socràtic tots tenim ocasió d'alliberar-nos dels nostres prejudicis, reconèixer la nostra ignorància (ironia) i intentar que el moment maièutic sigui un èxit, és a dir, un reeixit part intel·lectual. Si el diàleg es produeix entre contertulians de diferents països, parlant en algun idioma poc familiar, cal filar

molt prim i procurar no equivocar-se en el gènere; altrament, ens arriquem que el resultat sigui més aviat irrisori: una bona parida intel·lectual.

Els membres de la comunitat universitària, i totes les persones que ens sentim atretes per la convivència intercultural, acomiadem amb sentiment un Erasmus que ens ha deixat moments i amics de molt grat record, i saludem efusivament aquest Sòcrates dialogant i agut que ja arriba i que, per cert, a més de parlar totes les llengües d'àmbit estatal dels països comunitaris, també parlarà en català. Tenim motius per estar doblement satisfets.

Enric Casulleras

Director del Programa DEGI i de les Relacions Internacionals dels EUV

Dret i comunitat: el cas dels Amish

*Ronald Puppo

En una decisió històrica de Tribunal suprem dels EUA, els drets de la comunitat –en aquest cas de la comunitat amish– resulten més fonamentals que la suposada raó d'Estat. Ens explica el cas «Yorder v. Winsonsin, 1972» el professor de Civilització i Cultura Anglosaxona Ronald Puppo, autor del llibre *Independència i unió d'Estats Units d'Amèrica, (1993)*.

Sols els bàrbars no tenen curiositat de saber d'on vénen; com han anat a parar allà on són, cap on sembla que van i si realment volen anar-hi, i, si és que hi volen anar, per què; i si no, per què no.

Aquestes paraules del filòsof letó Sir Isaiah Berlin més d'una vegada m'han infós ànims davant la incerte-

sa: ¿Per què estudiar Civilització? i, en el meu cas: ¿Per què estudiar Civilització Anglosaxona? Cert, les barbaritats a què al·ludeix Berlin també es donen en èpoques d'allò més civilitzades; però la força civilitzadora sap reconèixer, de tant en tant, el lllindar del seu propi vestíbul, i a vegades, per un tomb peculiar en el curs dels esdeveniments, la civilització –conscient de les seves

limitacions— rebutja el barbarisme, i serena, preocupada i solidària, fa costat a les minories que més obstinadament defugen la força centrípeta civilitzadora. Ras i curt: la civilització, a vegades, es mostra civilitzada.

Així d'esperançador va ser el resultat d'un cas decisiu que l'any 1972 va tractar el Tribunal Suprem dels EUA.

Perquè és aquí —davant dels nou magistrats d'última apel·lació— que les lleis han de resistir la prova de la constitucionalitat, és a dir, s'han de mostrar compatibles amb els drets o bé enunciats a la Constitució o bé establerts pel mateix Tribunal a base de precedents. I els drets en qüestió no sols es prediquen d'individus sinó també —com en aquest cas queda palès— de comunitats.

El cas en qüestió, que escomet el dificultós problema dels drets de la comunitat (a diferència dels —no tan polèmics— drets individuals) oposa la reivindicació d'una comunitat amish a l'autoritat de l'Estat; en aquest cas l'estat de Wisconsin, una llei del qual exigeix l'escolaritat obligatòria fins a l'edat de setze anys.

Els primers amish (c. 1690), seguidors de Jacob Amman, havien estat objecte —com d'altres grups mennonites— de persecucions a Suïssa i a altres països d'Europa, i finalment es varen establir a Pensilvània, colònia anglesa amb garantia de llibertat de consciència religiosa per a qualsevol creient.

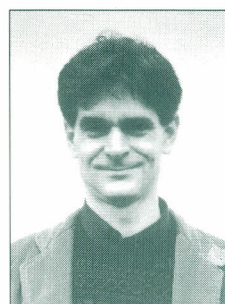
Avui, hi ha uns 50.000 amish que viuen en comunitats totalment homogènies i autosuficients. Les seves creences s'originen en el sermó de la muntanya, es neguen a portar armes i es dediquen fonamentalment al conreu; a més, rebutgen les màquines i la tècnica moderna, tot valorant la família, la casa, la comunitat i la seva fe; són excel·lents agricultors i artesans, i viuen i prosperen des de fa dos segles i escaig a disset estats diferents dels EUA —la majoria a Pensilvània, Ohio, Indiana i Wisconsin. Creuen en l'ensenyament i opinen que els seus fills han d'aprendre a llegir, escriure i fer càlculs aritmètics. Però no són partidaris de l'ensenyament escolar a partir del 8è curs (és a dir, a partir de l'edat de catorze anys): al·leguen que la casa i els camps són les millors aules, i eduquen els joves per ser bons agricultors i bons ciutadans. De fet, els joves amish estan sovint més ben preparats per a la vida d'adult als seus 16 o 17 anys que no pas els seus contemporanis als col·legis i instituts.

En el cas anomenat *Wisconsin v. Yoder* —Frida Yoder era un dels tres alumnes els pares dels quals havien disputat la llei— l'estat de Wisconsin va aduir que els interessos irrecusables de l'Estat anul·laven el dret de la comunitat amish a educar els seus fills segons la seva pràctica i llarga tradició. Però la decisió dels magistrats va ser unànime: per una votació de 7-0¹ el Tribunal Suprem va decidir a favor del dret dels amish a educar les seves filles i fills a casa, on no hi havia perill que els valors de la comunitat fossin objecte de burla, de menyspreu o d'una lenta pèrdua per culpa de les influències materialistes, consumistes, competitivistes i intel·lectualistes que des de l'escola i des de l'urbs podien posar en joc la vida de la comunitat.

Tanmateix, són dignes d'esment les reserves que, tot i defensar els drets de la comunitat, alguns membres del Tribunal van expressar a l'hora de redactar la seva opinió: Què passa —preguntà Justice Byron White— si un jove amish vol ser físic nuclear? o ballarí? o programador informàtic? La garantia del «lliure acompliment del ritus» anunciada a la Primera Esmena —clàusula en què el Tribunal va basar la seva decisió— posa l'èmfasi sobre el dret de la comunitat amish a prosperar enmig d'una civilització que li és virtualment aliena. Però la seva comunitat està formada també per individus, que són també portadors de drets —ni que siguin menors d'edat— que, en última instància, també han de recórrer als tribunals a l'hora de fer respectar aquests drets.

La decisió del Tribunal em sembla bona... i les reserves també. Tal vegada m'atreviria a observar que allà on no es custodien els drets dels individus i de les comunitats que la constitueixen, la civilització —ja sia anglosaxona, o neollatina— es torna insostenible, inquantable, patrimoni de bàrbars.

1. Dos dels magistrats —Justice Hugo Black i Justice John Harlan— s'havien mort poc abans i encara no havien estat substituïts.

Ronald Puppo

Professor de Civilització i Cultura Anglosaxona. Facultat de Traducció i Interpretació d'Osona

Comunicació i Educació per a la salut: reflexions teòriques

*Montserrat Vall

El tema de la comunicació és problemàtic, complex i contradictori, sobretot en la nostra societat actual, quan el desenvolupament tecnològic de la comunicació mediada sembla que pot estar afectant la condició humana, la interacció comunitària, la relació interpersonal i el comportament individual i/o social.

En efecte, la comunicació està considerada com una característica essencial d'organització de la societat humana i tot el que implica la seva cultura: regles, codis, llenguatge, expectatives, «rols». En la societat actual, la presència de la televisió i altres mitjans de comunicació de masses juguen un paper molt important en l'organització de les vides dels éssers humans. No obstant això, els especialistes en investigació sobre comunicació encara no comprenen plenament l'impacte que aquests mitjans estan causant sobre els aspectes psicològics, morals, econòmics, polítics, creatius, culturals, saludables i educatius de la vida de l'individu comú.

Aquest tipus de comunicació mediada no és l'única forma de comunicar-se (valgui la redundància). Efectivament, en la nostra societat existeix la comunicació sense mitjans, sobretot en cultures de tradició oral que solen acompanyar-se d'algunes representacions premedials, com les representacions pictòriques, els tauatges, les dances, els rituals estilitzats i d'altres.

S'ha dit que la comunicació és una realitat multidimensional que intervé en disciplines com l'educació o la salut i que pot ser abordada des d'una gran diversitat d'aspectes i d'enfocaments. La relació entre la comunicació i l'educació és estreta, ja que no pot existir l'una sense l'altra.

La implicació de la comunicació mediada tracto de vincular-la, aquí, a la teoria i a la praxis de l'educació sanitària, ja que aquest camp és objecte d'estudi d'una investigació futura. Des d'aquesta perspectiva, seria interessant estudiar el flux d'informació que aporten els mitjans de comunicació de masses a partir dels es-

tils de vida quotidians en els individus i de la repercussió en la seva salut, i la influència del seu model de contingut en les creences, actituds i conductes saludables dels seus públics, per dir-ne alguns.

Els supòsits bàsics, postulats, paradigmes o models generals que tracten el tema de la comunicació mediada són diversos. Els agruparé per disciplines, que corresponen a diferents àmbits del saber. M'ha semblat interessant l'aportació de DE FLEUR I BALL (1986), que centren la seva atenció en la comunicació de masses però que, com es veurà, han jugat sempre un paper major en Educació per a la Salut (EpS) i en la seva promoció. Són els següents:

1) Sociologia i Antropologia. Els paradigmes més importants provinents d'aquest camp són: a) el Funcionalisme estructural; b) l'Evolucionisme social; c) el model de conflicte social i d) l'Interaccionisme simbòlic.

2) Psicologia i Psicologia social. Els paradigmes més importants són: a) l'enfocament neurobiològic; b) les teories conductistes de l'aprenentatge; c) les formulacions psicoanalítiques i d) l'orientació cognitiva.

Anem ara a especificar-ho més en l'àmbit concret de l'Educació per a la Salut. En aquest sentit, SERRANO (1989) considera que existeixen quatre models d'EpS: 1) l'informatiu; 2) el motivacional; 3) l'econòmic-ecològic i 4) la participació i el compromís. L'autora s'autoclassifica en el darrer.

ROCHON (1991) deixa clar que per saber d'on es ve abans de saber on es va cal conèixer les bases teòriques de l'EpS, que són: les ciències de la salut, de la conducta, de l'educació i de la comunicació. Aquesta última, comprendre com es comuniquen les persones a través de l'estudi de variables de la font, del missatge, els artefactes («sorolls»), del mitjà i les diferents formes de rebre el missatge. Aquestes variables són eines d'anàlisi i d'intervenció útils quan s'utilitza qualsevol mètode d'aprenentatge. Aquest autor elabora un model propi flexible a partir d'aquestes bases teòriques, inspirant-

se en particular en cinc teories o models: la teoria de l'adopció de Rogers, la teoria de les necessitats de Maslow, el diagnòstic educacional de Precede, el model d'aprenentatge de Cagné i la teoria del canvi de Kelman.

El paper de l'EpS se situa en el camp de la promoció de la salut i en el de la prevenció i tractament dels problemes. Els projectes d'EpS tant poden anar dirigits als responsables (governamentals, d'hospitals, d'indústries, etc), com als tècnics dels serveis de salut, com a la població (general, sectoritzada, comunitats, grups i individus). Per alguns autors, el paper de l'EpS consisteix a facilitar l'aprenentatge de conductes que ens permetin millorar la salut. Això pot implicar haver d'emprar tècniques destinades a convèncer, però especialment a persuadir, com la publicitat (salvant algunes diferències).

Si he destacat la comunicació mediada és perquè, avui, en sectors professionals de l'Educació per a la Salut, es considera com una forma de comunicar eficaçment missatges de promoció de la salut, essent superior l'impacte si es combinen també amb aproximacions individuals i col·lectives. El creixent desenvolupament dels mitjans de comunicació i de la informàtica creen noves oportunitats d'atendre grans grups de població diana, utilitzant els mitjans d'una manera més individual i interactiva. Aquest va ser, precisament, el tema de la tercera Conferència Europea sobre els Mitjans de Comunicació de Masses en EpS, celebrada a Amsterdam (1993).

Un exemple de complementarietat entre les campanyes mediàtiques nacionals i les accions sobre el terreny ens el proporciona el Comitè Francès d'EpS (CFES), el qual desenvolupa, des de fa uns 20 anys, campanyes nacionals sobre els grans temes de salut (tabaquisme, alcoholisme, sida, drogues, accidents, automedicació...). La televisió i els cartells han constituït els dos mitjans més potents per a comunicar. En la majoria dels casos aquestes iniciatives han anat acompanyades d'accions sobre el terreny (visites domiciliàries, educació a les escoles, etc.) que han pres el relleu i han reforçat el missatge per una gestió específicament educativa de l'impacte de la comunicació. Els efectes d'aquesta complementarietat han mostrat un augment de la sensibilització del públic, bona comprensió, una alta memorització, forta adhesió als missatges i també una multiplicació de les iniciatives locals.

Les campanyes mediàtiques juguen un paper impulsor inicial i un paper d'ensinistrament limitat, tot i que també semblen determinants per a l'evolució de comportaments i actituds de la població. És el cas d'Estats Units, que gràcies a les contracampanyes als anuncis de cigarretes, se'n va disminuir dràsticament el consum. No obstant això, no són més que una petita part del conjunt d'accions de sensibilització i d'informació dutes a terme per nombrosos actors en l'àmbit local: animadors, educadors, ensenyants, sanitaris, etc.

Normalment calen de tres a cinc anys o més per observar canvis de comportaments de salut, depenent de la complexitat i de la sinergia amb d'altres mesures o mètodes (relacions personals...). Hem de tenir-ho present!

Les campanyes locals són més eficaces que les nacionals, ja que els missatges es poden adequar a les creences, regles culturals, prejudicis, humor, maneres de pensar, hàbits, edats, procedència social i llengua del públic d'un lloc concret. En definitiva, les imatges transmises pels mitjans poden ser més fàcilment decodificades i faciliten la participació activa dels usuaris, especialment si són ajudats (facilitats o animats) per tal que els utilitzin convenientment.

Els nens i joves occidentals de la nostra cultura del present han estat modelats pels mitjans de masses àudio-visuals quant als gustos, hàbits perceptius i processos mentals. Per adequar-se a les noves capacitats de comprensió d'aquests grups diana, l'EpS ha d'integrar les noves tecnologies.

Per últim, penso que tant els professionals de l'educació, com els de la salut, els dels mitjans de comunicació i la societat en general han de responsabilitzar-se dels límits de la informació i/o comunicació mediada, evitant jugar amb sentiments, emocions o contaminació publicitària, en temes tan delicats com els del procés salut-malaltia. En definitiva, han de contribuir a l'EpS.

Montserrat Vall

Professora de l'Àrea de Salut
Comunitària de l'Escola d'Infermeria

Els idiomes dins els nous Plans d'Estudis

*Josefina Guix

La directora de l'Escola d'Idiomes, Fina Guix, fa una anàlisi del paper que prenen els idiomes en els nous plans d'estudis. Un dels factors més importants que analitza és que els nous plans d'estudi potenciïn l'aprenentatge de llengües estrangeres a nivell universitari.

L'Escola d'Idiomes dels EUV ha seguit amb especial interès els canvis introduïts a les diferents escoles com a conseqüència de l'entrada en vigor dels nous plans d'estudis. Tot i això, no hi ha tingut una participació directa a causa, principalment, de la seva idiosincràcia.

No hi ha dubte que alguns ensenyaments han anat quedant obsolets o desfasats i que cal substituir-los o bé reformar-ne el marc teòric i la metodologia més adient. Per tant, és evident que la transformació dels plans d'estudis ha de ser una oferta vàlida que sigui capaç de satisfer tant les demandes socials com l'interès i els objectius dels estudiants, que, al cap i a la fi, seran els futurs professionals.

Actualment sembla del tot imprescindible una formació en llengües estrangeres per a la immensa majoria, si no la totalitat, dels estudiants universitaris: no només per a un major aprofitament acadèmic, sinó sobretot per al seu futur desenvolupament en el món laboral. Malauradament, i per diferents motius, aquesta necessitat no se sol contemplar, amb l'assiduïtat que seria desitjable, en molts dels plans d'estudis elaborats al nostre país, contràriament al que s'esdevé a les universitats europees de més renom, on aquest tipus de formació lingüística té una importància no gens menyspreable en qualsevol currículum de qualsevol carrera, fins i tot en les anomenades tècniques» o de «ciències».

Malgrat que hi ha hagut una devallada important del nombre de crèdits d'idioma en les diferents carreres dels EUV, això no ha impedit que es fes una reflexió i una anàlisi seriosa de dos aspectes bàsics que cal ensenyar davant de qualsevol reforma. El primer és que cal ensenyar als alumnes que tenen l'assignatura de llengua estrangera en els seus nous plans d'estudis. Les necessitats lingüístiques específiques són diferents, per exem-

ple, per a un alumne d'Agronomia que per a un d'Infermeria.

L'altre aspecte important, un cop preses les decisions del que cal ensenyar, és com ensenyar-ho. Si faig esment d'aquest aspecte és perquè crec que requereix més atenció a nivell universitari, i aquest és un bon moment per fer-ho, si no volem que els nous plans d'estudis es converteixin únicament en una reorganització de temaris. És important, doncs, reflexionar sobre el paper del professor o de l'alumne dins de l'aula, així com sobre l'organització de la classe. És lícit que el professor continuï sent únicament un transmissor d'informació, i l'alumne un mer recopilador d'apunts? Així mateix, cal continuar amb el model tan teòric dels nostres ensenyaments o, al contrari, seria més convenient seguir, en aquest cas concret, un model més anglosaxó, on la pràctica és fonamental i la participació dels alumnes a classe és del tot imprescindible?

Dit això, la impressió general és que s'ha estat poc innovador, que la implantació dels nous plans d'estudis potser no ha jugat amb totes les possibilitats que ofereixen els crèdits obligatoris d'universitat o els de lliure elecció. Aquests, en definitiva, podrien acabar de donar el distintiu de qualitat i autonomia que tota Universitat busca davant del repte, no gaire llunyà, en què es valorarà de manera decisiva el lloc on els estudiants han cursat els seus estudis.

Fina Guix i Soldevila
Directora de l'Escola d'Idiomes

Entrevista a Jaume Carbonell

«És un error que la lògica especialista hagi triomfat per sobre de la generalista»

*Mercè Rocafiguera

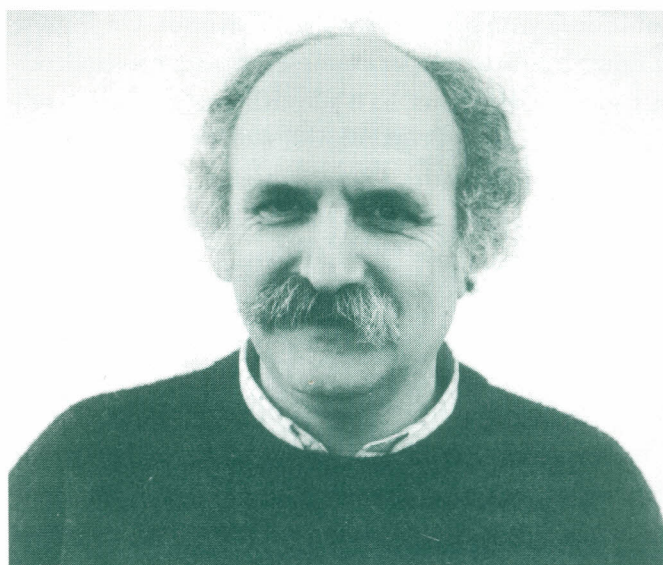
Jaume Carbonell és pedagog, periodista i sociòleg, a més de ser professor de l'assignatura de Sociologia de l'Educació a l'Escola de Mestres Balmes. Amb ell hem analitzat el perquè i el com de la reforma dels plans d'estudi i també hem parlat sobre el seu nou llibre *L'escola: entre la utopia i la realitat* editat per Eumo.

Quins factors indiquen quan uns plans d'estudis han quedat obsolets i s'han de reformar?

Ja des de sempre en aquest país hi ha hagut el mal costum de fer grans reformes cada vint anys aproximadament. Això vol dir que cada cop que hi ha una reforma s'ha de canviar tot, des dels continguts fins a les metodologies. A mi em sembla que això no funciona massa i crec que els plans d'estudis s'haurien de renovar constantment. Amb tot això hi ha un problema afegit: el canvi cultural que estem vivint, que no sabem cap on va, i el fet que el coneixement avanci molt de pressa fan que no es puguin preveure uns plans d'estudis que durin tants anys. Aquest sentit d'imprevisió i de canvi obliga a pensar en un sistema que, a partir d'uns continguts bàsics, permeti la possibilitat d'establir mecanismes correctius molt més flexibles. Aquest és un dels problemes principals que pateix la Universitat. La manca de mecanismes d'agilitat i de flexibilitat la converteix en un ens tancat, burocràtic i jo diria que obsolet. Un altre problema que arrossega és el secular divorci amb la societat.

Qui decideix quan s'han de canviar?

Hi ha diferents mecanismes. D'una banda l'Estat, a través del Ministeri d'Educació i Ciència, que es reserva les competències de l'homologació dels plans d'estudi i dicta lleis generals, com són la LOGSE o la LRU. A par-

Jaume Carbonell, professor de Sociologia de l'Educació a l'Escola de Mestres

tir d'aquí, les Comunitats Autònomes poden fer adequacions pròpies al seu territori, generant-se una pugna entre els dos poders per assolir més competències. El tercer poder seria la pròpia autonomia universitària de cada centre.

Quina lògica segueixen els nous plans d'estudis en línies generals?

Jo en destacaria com a mínim dues. La primera vindria donada per aquelles noves necessitats socials, cultu-

rals i econòmiques que l'Estat preveu en el futur –a partir d'uns estudis prospectius–, basant-se en la demanda de mà d'obra. És a dir, que l'Estat investiga per preveure si, d'aquí a uns anys, seran més necessaris un tipus de llicenciats que no uns altres o bé si hi han d'haver nous especialistes. En definitiva, són els canvis econòmics els que provoquen la reforma, tot i que a vegades el fenomen de les modes també pot influir en el procés de canvi.

En segon lloc, hi ha una altra lògica clara que són els poders corporatius de la Universitat o de l'Ensenyament. Seria un poder corporatiu el conjunt de catedràtics d'una determinada matèria que fa pressió per mantenir el seu estatus, com també ho serien els nous lobbies ascendent que intenten guanyar quotes de poder respecte a determinats interessos socials.

Quins avantatges i inconvenients tenen en comparació als plans d'estudis anteriors?

Penso que ha primat la lògica de l'especialització per sobre de la visió generalista i això és un error. Un alumne d'Educació Especial, per exemple, abans d'especialitzar-se amb nens deficientes, ha d'adquirir una base sòlida cultural i una visió rigorosa sobre el nen, l'escola i la societat. Després ja vindrà l'especialització. També critico que no s'hagi dut a terme una anàlisi profunda dels continguts bàsics del mestre de cara al s. XXI. No s'ha analitzat quines necessitats són prioritàries i quines secundàries i això provoca una acumulació i una dispersió excessiva de coneixements. Tampoc no em sembla del tot correcte la manera com s'ha organitzat el sistema de quadrimestres i d'optatives. Crec que hi manca el suport de les tutories que orientin l'alumne en el seu itinerari acadèmic i el guiïn en la recerca, tal com fan els països anglosaxons.

Creu que la reforma dels plans d'estudis ha arribat a bona hora?

Com he dit abans mai no és tard ni mai no és d'hora si partim de la idea que els plans d'estudis haurien d'estar en procés continu d'evolució. Aquest és un tema que no em preocupa. El que sí que em preocupa és que la Universitat arrossegui tantes inèrcies de funcionament, que no generi competència intel·lectual ni un treball en equip i que tothom vagi a defensar la seva paradeta i el seu propi currículum personal. Hi manca visió de con-

junt. Crec que els canvis haurien d'anar cap a convertir la Universitat en una fórmula més democràtica i més flexible que permetés la participació de la societat civil.

En el seu llibre *L'Escola: entre la utopia i la realitat* diu que les reformes estan abocades al fracàs. Com veu la reforma de l'ensenyament universitari?

Quan afirmo que les reformes estan abocades al fracàs ho faig en dos sentits. En primer lloc, les reformes estan pensades de dalt a baix i no d'una manera horitzontal i democràtica. És per això que hi sol haver una separació entre la planificació –propostes dels experts– i la realitat quotidiana de l'aula. Bona part del problema es deu al fet que es formulin grans objectius, que solen ser idees molt boniques en què tothom hi està d'acord, que un cop passen a la realitat quotidiana es descuiden els elements bàsics per tirar-los endavant. Un d'aquests elements bàsics seria la formació de professors, per exemple. D'altra banda, el que hauria de fet l'Estat és crear les condicions favorables per tal que siguin les pròpies escoles i les pròpies universitats les que tinguin estímuls perquè elles mateixes iniciïn processos de canvi i de reforma.

L'altre factor del fracàs és el retard. Des que es comença a discutir una reforma, es comença a experimentar i fins que no es generalitza, solen passar molts anys i ja comencen obsoletes. Avui dia, els països més desenvolupats ja no adopten el sistema de grans reformes sinó que tenen una política educativa des de l'Estat que incideix d'una manera constant i sostinguda sobre el canvi en l'ensenyament.

Creu possible la utopia en l'ensenyament universitari o creu que continuarem agafats a la realitat?

Jo penso que els professionals de l'educació, com els de totes les professions que tenen a veure amb la cultura i les relacions humanes, han de pensar constantment amb la utopia. El problema està en què la Universitat, i l'Escola en general, no pot canviar massa si no hi ha moviments de pressió externa o de renovació social. Sí que pot, però, generar debat públic, crear opinió i prendre el pols a la societat, i això ho fa poc. En la utopia la Universitat hauria de ser un dinamitzador social i cultural, però de moment resta massa preocupada en els seus propis problemes de reproducció, d'estatus, de categories i de lluites de poder intern.

Mercè Rocafiguera

Informe:

Un dia sense fum als EUV. Utopia o realitat

* Joan Carles Cases
Anna Rovira
Lourdes Albiac

La secció Informe presenta aquesta vegada un treball efectuat l'any passat per l'Escola d'Infermeria dirigit pels professors Joan Carles Cases, Anna Rovira i Lourdes Albiac, sobre els hàbits tabàquics dels alumnes dels EUV. Per a la realització d'aquest treball es va efectuar una enquesta entre els alumnes de les escoles de Mestres, Infermeria,

Empresarials i Politècnica, amb l'objectiu d'estudiar l'evolució d'aquest hàbit durant els pròxims anys. Per altra banda, la secció «Qui és qui» ens presenta els professionals que formen Eumo Editorial i Eumo Gràfic, amb motiu de la celebració del 15è i 10è aniversari respectivament.

El dia 31 de maig de 1994 va ser fixat per l'Organització Mundial de la Salut com a Dia Mundial Anti-tabac. Per aquest motiu l'Escola Universitària d'Infermeria, adherint-se a la campanya iniciada per l'Hospital General de Vic, va enginyar el projecte d'«Un dia sense fum als EUV». Durant tot el dia es convidava els alumnes, professors i personal no docent a col·laborar en el projecte d'apagar la cigarreta abans d'entrar al recinte dels EUV. També la campanya anava recolzada d'un desplegament informatiu important a partir de vídeos i tríptics sobre els mètodes vigents per deixar de fumar.

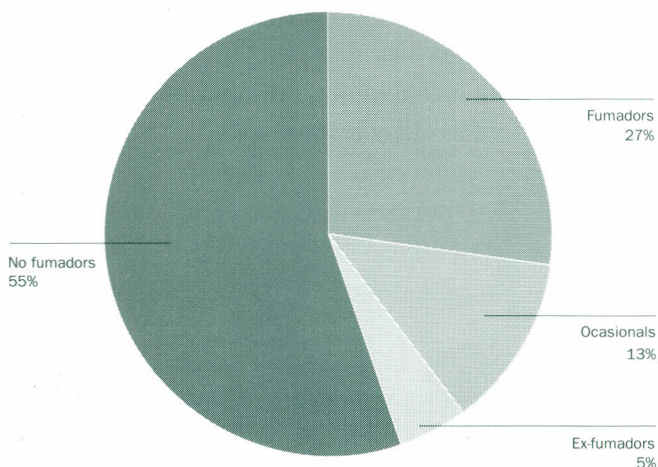
Una altra fita important que es va marcar l'Escola d'Infermeria dins de la campanya va ser la realització de l'estudi sobre l'hàbit tabàquic en el marc dels EUV. Aquest estudi ha servit per fer una avaluació inicial d'aquest hàbit i per poder, més endavant, estudiar-ne l'evolució. Les dades que es van obtenir les expliquen a continuació els professors Anna Rovira, Joan Carles Cases i Lourdes Albiac.

Resultats

Del total d'alumnes enquestats hi ha un 55,1% de no fumadors i un 27,4% de fumadors, tal com indica el gràfic 1.

Hàbit de fumar dels estudiants

Estudis Universitaris de Vic, 1994

Metodologia

Del total de 2.895 alumnes que hi havia el curs passat als EUV, es va escollir una mostra representativa de 514 individus de les escoles de Mestres, Infermeria, Empresarials i Politècnica, als quals es va demanar que contestessin una enquesta sobre l'hàbit de fumar.

Comparant l'hàbit tabàquic de les diferents escoles, destaca, per una banda, que la proporció de fumadors (39,9%) de l'escola d'Infermeria és lleugerament més elevada que en altres escoles, seguida de la d'Empresarials amb un 32,5%. Els alumnes de l'Escola Politècnica són els menys fumadors. (Taula 2)

Taula 2

Hàbit/Escola	Magisteri		Infermeria		Empresarials		Politécnica	
	n.	%	n.	%	n.	%	n.	%
FUMADORS	29	26,6	25	33,9	53	32,5	34	21,1
NO FUMADORS	61	58,0	37	45,7	84	51,5	101	62,7
OCASIONALS	8	7,3	18	22,2	17	10,4	22	13,7
EX-FUMADORS	11	10,1	1	1,2	9	5,5	4	2,5
Total	109		88		163		161	

Respecte l'edat en l'hàbit tabàquic cal remarcar que l'edat promig dels ex-fumadors és de 26,3 anys. (Taula 3)

Taula 3

Edat respecte hàbit tabàquic

FUMADORS	21,6 anys
NO FUMADORS	20,9
FUMADORS OCASIONALS	20,5
EX-FUMADORS	26,3

Del total d'individus fumadors un 81,1% han aconseguit deixar de fumar en alguna ocasió. El 89,2% considera que el fum de la seva cigarreta és perjudicial per als altres, davant un 4,3% que creuen que el seu fum no perjudica ningú.

Els no fumadors i ex-fumadors quan se'ls demana sobre si es fuma més o menys en espais tancats i si els molesta el fum dels altres responen:

Un 24,1 diuen que sí però no els molesta.

Un 49,8% diuen que sí els molesta, però no ho diuen.

Un 20,4% ho diuen quan els molesta i només un 5% opina que la gent fuma menys en espais tancats.

Conclusions

De totes les dades exposades que hem apuntat fins ara, es desprenen les conclusions següents:

– Comparant l'índex de l'hàbit tabàquic de la població general (30%) amb el dels EUV (27%), podem esperar que sigui un hàbit a la baixa. Cal remarcar, però, que hi ha un 12,6% de fumadors ocasionals que poden esdevenir fumadors actius. En l'anàlisi de les dades es pot observar que hi ha poca relació amb el fet de tenir més o menys coneixements respecte la

«Un dia sense fum als EUV».

conducta tabàquica, ja que el percentatge més elevat de fumadors es dona entre els alumnes de l'Escola d'Infermeria.

- Respecte al sexe no hi ha diferències significatives entre homes i dones fumadores.
- Una dada important que cal comentar, encara que els percentatges totals siguin baixos, és el fet que hi hagi individus que creuen que el fum del tabac no és perjudicial per als altres i que un nombre elevat de fumadors passius no reivindicuin el seu dret.
- Aquest estudi també anava dirigit als professors dels EUV, però per manca d'enquestes contestades no es van poder obtenir resultats suficients sobre aquest hàbit en els docents.

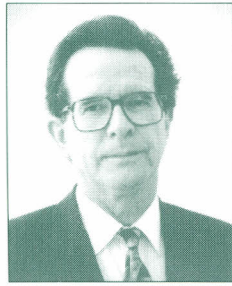
Joan Carles Cases

Anna Rovira

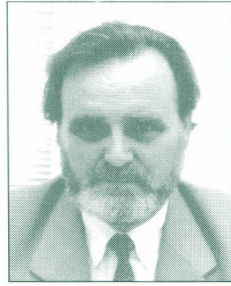
Lourdes Albiac

Professors de l'Escola d'Infermeria

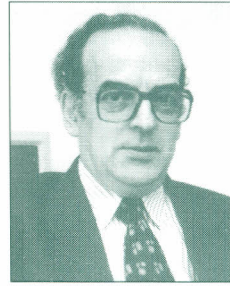
**Consell
d'Administració**

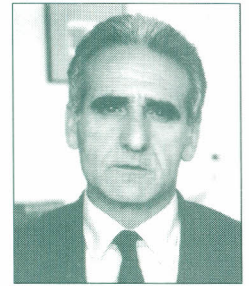
Sr. Ricard Torrents

Sr. Enric Lòpez

Sr. Jaume Puntí

Sr. Ramon Montañà

Eumo Editorial

Sr. Miquel Tuneu

Sr. Andreu Roca

Sra. Montserrat Ayats

Sr. Joan Lagunas

Sra. Viqui Lòpez

Sr. Jaume Pérez

Sra. Núria Roca

Sra. Aina Fatás

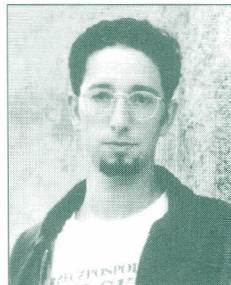

Sra. Susanna Navarro

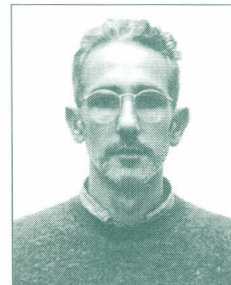
Eumo Gràfic

Sr. Anton Granero

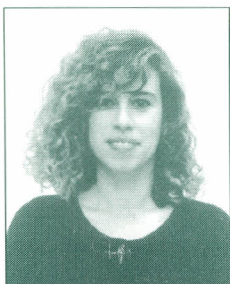
Sr. Albert Cano

Sr. Jordi Cano

Sr. Josep Companyó

Sra. Jordina Bartomeus

Sra. Marta Prat

Sra. Manoli Olmo

Sra. Lluïsa Parrilla

Sra. Eva Fraga

Elements fonamentals d'Economia Política

* Rafa Madariaga

Alessandro Roncaglia

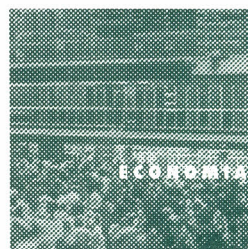
Vic: Eumo Editorial, 1994

La formació bàsica que han rebut els economistes del nostre país ha estat marcada pels manuals d'introducció a l'economia fets als Estats Units des d'una perspectiva exclusivament marginalista. L'economia es presentava com una «ciència» amb pretensions d'explicar-ho quasi tot i amb un instrumental immutable i, sobretot, on el passat no existia. No era fins als últims cursos de la llicenciatura que amb els models keynesians començaven a poder entendre algunes coses del món real. Abans, l'economia semblava una mena d'escolàstica irrellevant, plena de supòsits reductors i de condicionals encadenats.

El panorama es complica per la velocitat amb la qual s'incorporen problemàtiques noves amb què queden arraconats temes d'actualitat. L'economista professional, des de la universitat, des de les empreses, des dels organismes públics i internacionals en els quals treballa, ha d'il·luminar els nous problemes que van sorgint. Si l'instrumental és curt i discutible hi ha el perill d'intentar entendre qualsevol qüestió aplicant-hi els mètodes coneguts, escudar-se en formalitzacions poc justificades i en principis d'autoritat i vendre com a productes acabats meres hipòtesis inicials. El rerefons polític de qualsevol intervenció econòmica es pot amagar, però no es pot deixar de banda. En aquest context, les dues aportacions més importants del manual d'Alessandro Roncaglia són: d'una banda, la de presentar les diferents teories econòmiques com a productes històrics que són, i de l'altra la de donar una visió no tancada, no unidireccional, deixant clar que no hi ha fins ara una veritat omnicomprendible sobre l'economia. Totes les aportacions teòriques estan sotmeses a crítiques i l'economia és una ciència immadura; hi ha molt poques lleis econòmiques acceptades per tots els economistes.

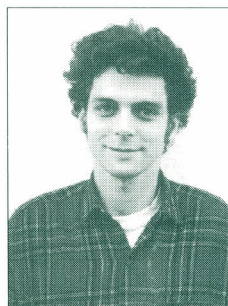
Elements fonamentals d'economia política

Alessandro Roncaglia

4

EUMO EDITORIAL

Rafael Madariaga

Professor del Departament d'Economia de l'Escola d'Empresarials